

محمود روح‌الامینی در ۵ مهرماه ۱۳۰۷ هـ ش در کوهبنان کرمان به دنیا آمد. پدر وی حاج میرزا قاسم از نیکان کوهبنان و شغل وی کشاورزی و دامداری بود. محمود از کودکی به فراگیری قرآن پرداخت و خود مهمترین دلیل موفقیت‌های بعدی را همین یادگیری و انس با قرآن از زمان کودکی ذکر کرده است.

محمود روح‌الامینی، بعد از اتمام تحصیلات اولیه در کرمان، در سال ۱۳۲۸ وارد مدرسه دارالفنون تهران شد، ایشان در سال ۱۳۳۱، برای ادامه تحصیل در رشته زبان و ادبیات فارسی، به دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران پیوست و در سال ۱۳۳۴ موفق به پایان دوره کارشناسی گردید. وی در دوران تحصیل خود در این مقطع توانست از محضر استادان بزرگی چون دکتر محمد محمدی، استاد پورداوود، دکتر صادق کیا، دکتر خطیبی، بدیع‌الزمان فروزانفر، دکتر محمد معین، دکتر پرویز ناتل خانلری، احسان یارشاطر و عبدالعظیم قریب استفاده نماید. وی در سال ۱۳۳۸ موفق به دریافت مدرک کارشناسی‌ارشد در رشته علوم اجتماعی از مؤسسه تحقیقات و مطالعات اجتماعی دانشگاه تهران گردید و بین سال‌های ۱۳۳۹ تا ۱۳۴۷ برای گذراندن دوره مردم‌شناسی به پاریس رفت. در سال ۱۳۴۷ موفق به اخذ درجه دکترای مردم‌شناسی از دانشگاه سوربن فرانسه شد و موضوع رساله دکتری‌اش عبارت بود

محمود روح‌الامینی

(۱۳۸۹-۱۳۰۷)

استاد فقید دانشگاه تهران

اقدام اهدایی: مجموعه عکس و

تصاویر مردم‌شناسی

محل نگهداری اقلام اهدایی: باغ‌موزه

نگارستان

از پژوهشی در باره تمدن قدیمی چوپانی مربوط به عشایر فارس که در این پژوهش نقش «گوسفند» در زندگی اقتصادی عشایر فارس مورد مطالعه قرار گرفته بود. دکتر روح‌الامینی از سال ۱۳۴۶ به عنوان پژوهشگر در مرکز تحقیقات علمی فرانسه (C.N.R.S) مشغول به کار شده بود و در همین سال در فرانسه با خانم پروین مقدم آشنا شد و با او ازدواج کرد. دکتر روح‌الامینی در سال ۱۳۴۸ به وطن بازگشت و به عنوان عضو پیوسته گروه آموزشی جامعه‌شناسی دانشگاه تهران فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی خود را در ایران آغاز کرد و در سال ۱۳۷۹ بازنشسته شد، در حالی که همچنان فعالیت علمی و آموزشی را پی می‌گرفت. وی به ادبیات و فرهنگ در معنای عام آن علاقه‌مند بود و فعالیت‌های او گاه از قلمرو رسمی دانش مردم‌شناسی فراتر می‌رفت؛ هر جا شیئی ارزشمند یا مضمون و موضوعی قابل توجه در باره گذشته این مرز و بوم به دستش می‌آمد، آن را به عنوان یک موضوع فرهنگی مورد مطالعه قرار می‌داد و در حفظ و نگهداری آن می‌کوشید.

از جمله فعالیت‌های فرهنگی، علمی و پژوهشی دکتر روح‌الامینی، راه‌اندازی موزه مردم‌شناسی در کاخ گلستان، مشارکت در افتتاح موزه مردم‌شناسی حمام گنجعلی‌خان کرمان و موزه روستایی گیلان، آزمایشگاه علمی پژوهشی در دانشگاه تهران، تألیف و ترجمه کتاب‌های متعدد و چاپ مقالات تحقیقی یا تحلیلی در مجلات معتبر داخلی و خارجی است. این استاد و پژوهشگر فرهیخته همچنین مجموعه‌ای از عکس‌ها و تصاویر ارزشمن را در کنار مطالعات فرهنگ از فنون، آداب و رسوم، باورها و فعالیت‌های شغلی تهیه کرده است که در جای خود از ارزشی ویژه برخوردار است.

دکتر روح‌الامینی در سال ۱۳۸۱ در دومین همایش چهره‌های ماندگار به عنوان چهره ماندگار مردم‌شناس ایران مورد تقدیر قرار گرفت. وی بعد از ۸۲ سال عمر پربار در سال ۱۳۸۹ دار فانی را وداع گفت.

مجموعه عکس‌های مردم‌نگاری محمود روح‌الامینی با عنوان: از جستجوی آب تا به دست آوردن نان، از آثار اهدایی خانواده مرحوم استاد روح‌الامینی به دانشگاه تهران است که در سال ۱۳۹۰ به لطف همسر گرانقدر ایشان این اقدام صورت گرفته است. مجموعه حاضر شامل چندین قطعه عکس از مراحل کاشت تا برداشت گندم است که علاوه بر ارزش مردم‌نگاری

مطالعات فرهنگی، از جنبه هنری نیز شایان توجه است. آنچه در این مجموعه به نمایش گذاشته شده، شواهدی از اندیشه و تلاش چندین هزار ساله اقوام این سرزمین برای به دست آوردن نان است؛ شامل مراحل همچون حفر قنات، مراقبت از سلسله چاه‌ها، اهمیت مظهر آب در زندگی روستایی، نقش استخر، نحوه تقسیم آب، کندن زمین کشاورزی، کود و آب دادن زمین، شخم، بذریاشی، وجین کردن، مراقبت از محصول، دروی محصول، خرمن کردن، کوبیدن خرمن، پاک کردن و وزن کردن و تقسیم گندم، آرد کردن، نان پختن و سرانجام خوردن نان.

از کتابهای منتشر شده استاد روح‌الامینی می‌توان به این آثار اشاره کرد: گرد شهر با چراغ، در مبانی انسان‌شناسی؛ زمینه فرهنگ‌شناسی، تألیفی در انسان‌شناسی فرهنگی و مردم‌شناسی؛ نمودهای فرهنگی و اجتماعی در ادبیات فارسی؛ به شاخ نباتت قسم، باورهای عامیانه درباره فال حافظ؛ آیین‌ها و جشن‌های کهن در ایران امروز، نگرش و پژوهشی مردم‌شناختی؛ فرهنگ و زبان گفتگو به روایت تمثیل‌های مثنوی مولوی بلخی، نگرشی مردم‌شناختی؛ در گستره فرهنگ نگرشی مردم‌شناختی؛ حمام عمومی در جامعه و فرهنگ و ادب دیروز، نگرش و پژوهشی مردم‌شناختی؛ تا تو نانی به کف آری؛ صد و یک ابزار زندگی دیروز از هزاران.

